

Milí přátelé.

Vítáme Vás u další lekce.

Jak se měří čtenářský výkon?

Měří se tak, aby nebylo možno výsledek „ošulit“ zrychlením čtení na úkor chápavosti. Každému laikovi je přece jasné, že informační vstup do lidského mozku se jeví přibližně konstantní. Jde o jakési „úzké hrdlo“. Čím rychleji do něj informace tlačíme, tím větší část jich přetéká pryč, mimo naši mysl. Aby nepřetékało pryč a vše potřebné vtékalo dovnitř do mozku, je třeba zpomalit intenzitu přítoku.

Čtenářský výkon je součin rychlosti čtení a rozumné chápavosti.

Rychlost

Co je rychlost? Jako ve fyzice – dráha dělená časem. Dráha – to je počet slov, které naše oči přečetly. Čas – to je to, co ukázaly stopky od začátku po konec čtení. Nejpoužívanější jednotkou čtenářské rychlosti je počet slov za minutu. Jistě by se dal zavést i rozměr „počet písmen za minutu“. Protože průměrné české nebo slovenské slovo má pět písmen, bylo by to při stejném čtenářském výkonu číslo pětkrát vyšší. Sto slov za minutu = pět set písmen za minutu. Nebo šest set písmen včetně mezer za minutu.

Protože různé jazyky mají různou průměrnou délku slov, nelze mechanicky porovnávat čtenářskou rychlost třeba Čecha (v češtině) a Angličana (v angličtině). Průměrná délka anglického slova se často uvádí v hodnotě čtyři písmena. Pokud by tedy četli Čech a Angličan stejně písmenkově objemnou stránku textu klasické knihy stejnou dobu, Angličanovi by vycházela rychlost vyšší než Čechovi. Čechovi třeba 100 slov/min, Angličanovi asi 120 slov/min. Typická stránka běžného textu,

takzvaná normostrana, obsahuje třicet řádků, každý z nich šedesát znaků včetně mezer. Tedy 1800 znaků včetně mezer. To je v češtině asi 300 slov, v angličtině asi 360 slov. Nezapomínejte, že jsme při podílu museli vzít v úvahu mezery mezi slovy – tedy jeden znak za každým slovem.

Zda je na anglické normostraně textu – oproti české normostraně textu - i více informací, když je tam více slov... to po mně nechtějte teď a tady vědět. To je problematika, která by si vyžádala samostatnou knížku.

Jak se rychlost měří? Historicky to probíhá na textech, které připomínají kratší až středně dlouhé články z popularizujícího časopisu nebo popularizujícího website. Zpravidla jedna až čtyři normostrany textu, nejčastěji necelé dvě strany. Tedy něco kolem čtyř set, pěti set slov.

Jistě vás napadne, nakolik by klesla rychlost čtení, kdyby měl čtenář přečíst třeba celou běžnou knihu o dvou stech stránkách?

Přibližnou odpověď lze dát: Kdyby náš čtenář chtěl tu knihu přečíst opravdu slovo od slova, bez sebemenšího přeskokování, jeho průměrná rychlost by byla oproti testu asi poloviční. Tak jako maratonec má asi poloviční průměrnou rychlost běhu oproti běžci na 400 metrů.

Ale skutečnost je u celé knížky optimističtější. Knížka má oproti kratšímu časopiseckému článku mnoho logických provázaností, mnoho opakování již napsaného, mnoho hluchých, balastních míst s minimem informací. Čím dále a dále inteligentní čtenář knížku čte, tím přesněji taková místa odhadne – a často si může „risknout“ mnohem vyšší tempo než na tom časopiseckém článku. Nebo třeba i úplné přeskočení nějaké pasáže – s jistotou, že myšlenkově nevynechal nic zásadního.

A jak rychle čte rodilý Čech anglicky, tedy v cizí řeči? Samozřejmě záleží na jeho levelu, na stupni pokročilosti. Zhruba se dá říci, že Čech na úrovni advanced (tedy například po složení cambridgeské FCE nebo CAE zkoušky) čte při stejné chápavosti asi polovičním tempem oproti stejně vzdělanému a zkušenému rodilému Angličanovi v angličtině.

Váš David Gruber

Cítujeme pro Vás z knih a kurzů Davida Grubera "Rychločtení, rychlostudium, info management", a "Rychločtení v kostce".